

Täysistunto

Tiistai 26.11.2024 klo 14.02—19.56

22. Hallituksen esitys laeiksi elintarvikemarkkinalain, elintarvikemarkkinalain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen ja kilpailulain 39 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 84/2024 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 11/2024 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 22. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin 22.11.2024 pidetyssä täysistunnossa. — Nyt keskustelu jatkuu. Edustaja Siponen poissa. — Edustaja Lundén.

Keskustelu

18.00 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Esityksessä siis ehdotetaan muutettavaksi elintarvikemarkkinalakia, elintarvikemarkkinalain muuttamisesta annettua lakia ja kilpailulakia. Esityksen tavoitteena on edistää elintarvikemarkkinoiden toimivuutta parantamalla elintarvikemarkkinavaltuutetun tiedonsaantioikeuksia. Mielestäni aivan kannattavia asioita pitää tämäkin laki sinällään, mutta henkilökohtaisesti pidän siitä, että asiasta keskustellaan kaikkia näkökulmia arvostaen.

Tätä lakiahan muutettiin viime kaudella. Muutokset tulivat voimaan 1.5.2023. Tämä tarkoittaa sitä, että 1.5.2023 jälkeen solmittavissa uusissa lain soveltamisalaan kuuluvissa sopimuksissa on noudatettava uuden lain vaatimuksia. Ennen 1.5.2023 tehdyissä sopimuksissa sovittuihin maksuaikoihin ja palautuksiin sovelletaan siis vielä aikaisemman lain säädöksiä.

Tahdon tuoda tähän muutaman näkökulman kaupan näkökulmasta. Uskoakseni moni ei tätä näkökulmaa tuo tähänkään keskusteluun. Hyvin toimiva ruokakauppa on keskeisessä roolissa ruuan saatavuuden turvaamisessa. Tehokkaasti ja laadukkaasti toimiva ruokakauppa perustuu isoihin volyymeihin. Kilpailukyvyn kivijalka on oman toiminnan jatkuva tehostaminen sekä omien kulujen karsiminen. Pinta-alaltaan suuressa mutta väestömäärältään pienessä maassa, kuten Suomessa, logistiikka on avainasemassa. Suomalaisen ruoka-huollon perusta on kotimainen maatalous, joka on jo pitkään kärsinyt kannattavuusongelmista, kuten varmasti jokainen täälläkin tietää. Tilanne on myös muissa Euroopan maissa maatalouden osalta vaikea. Suomen osalta lisähaastetta tuo meidän maantieteellinen sijaintimme. Olemme maailman pohjoisin maa, jossa maataloutta harjoitetaan isommassa mitakaavassa. Olemme omalla maatalouspolitiikallamme pahentaneet maatalouteen liittyviä ongelmia kiristäen koko ajan maatalouden ruuvia muun muassa maailman kunnianhimoisimmalla ilmastopolitiikalla, johon onneksi tällä hallituskaudella on tulossa hieman järkeä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 122/2024 vp

Arvoisa rouva puhemies! Kun tätä elintarvikemarkkinalakia muokattiin viimeisen kerran viime kaudella, kannoin jo silloin huolta lainkohdasta, jossa puututaan tuotteiden palauttamiseen. Totesin jo silloin: ”Ehdoton palautuskielto puuttuu vakavalla ja merkittäväällä tavalla yritysten väliseen sopimus- ja kilpailuvapauteen eikä olisi pitkällä tähtäyksellä välttämättä tuottajan tai valmistajankaan edun mukaista. Ehdoton palautuskielto vaikuttaisi todennäköisesti tuotteiden tilausmääriin, tilausrytmiin, kuluttajahintoihin ja hankintahintoihin. Palautusten kieltäminen vähentäisi todennäköisesti ruokakauppojen halukkuutta ottaa valikoimiinsa uusia tuotteita pieniltä ja keskisuurilta yrityksiltä, pienentäisi menekikiriskiä sekä tuotteiden, kuten juuri mainittujen uutuuksien ja sesonkituotteiden, tilausmääriä ja lisäisi korotuspaineita kuluttajahintoihin. Lopputuloksena pientoimittajien kynys saada tuotteita kaupan hyllylle nousisi selvästi.”

Kerron teille, mikä on nykytilanne tällä hetkellä kaupan ja tavarantoimittajien välillä. Ennen vuotta 23, kun lakia viimeksi muokattiin, pk-yrittäjät toivat uusia tuotteitaan ja innovaatioitaan kauppoihin. He olivat tyytyväisiä, kun olivat päässeet kauppaan ja veloittaneet kaupalta sen, mitä kuluttajat olivat kaupasta heidän tuotteitaan ostaneet. Mutta tämä palautuskonsepti myymättä jääneiden tuotteiden osalta vaikuttaa nyt suuresti siihen, pääsevätkö uudet ja nykyiset pk-yrittäjät enää kauppoihin myymään tuotteitaan. Tämä on todellinen ongelma, jolla heikennetään kotimaisen elintarvikealan yritysten menestyksen edellytyksiä. Vaikka tässä on annettu mahdollisuus palauttaa sesonkituotteita, jokainen ymmärtää, ettei yksikään yritys pysy pystyssä kerran vuodessa myytävillä sesonkituotteilla. Pelkään tässä nyt sitä, että tämä ongelma tulee olemaan monelle tavarantoimittajayritykselle valitettavasti konkurssi, ja se johtaa siihen, että kaupoissa valikoima suppenee väistämättä. Vahva ruokaketju säilyy vain, kun takaamme kotimaisille toimijoille tasapuolisen kilpailukentän kansainvälisten toimijoiden kanssa. Ja meidän pitäisi nimenomaan tukea erityisesti kotimaisia pieniä tuottajia.

Toivon totisesti, että valiokunta ja eduskunta ottaisivat tulevaisuudessa huomioon tämän minun nostaman asian, koska meillä ei ole varaa menettää yhtäkään pk-yrittäjää tässä maassa. Suomalainen kauppa on suomalaisen maatalouden paras kumppani. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 84/2024 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotukset. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.